

Jakelun mukaan

Lausuntopyyntö VN/18780/2023-LVM-, 20.12.2024

Poliisihallituksen lausunto SOVA-lain mukaisesta ympäristöarvioinnista; valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta

1 Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Poliisihallituksen lausuntoa luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2026–2037 sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukaisesta ympäristöselostuksesta (SOVALaki).

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12 –suunnitelma) on strateginen suunnitelma Suomen liikennejärjestelmän kehittämisestä 12 vuodeksi. Suunnitelma on laadittu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisesti. Kukin hallituskauden alussa valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma tarkistetaan ja sovitetaan yhteen julkisen talouden suunnitelman kanssa.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmasta tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointi (SOVA-laki).

2 Poliisihallituksen lausunto

Poliisihallitus pitää tärkeänä, että suunnitelmaluonnoksen väyläverkoston kehittämistä koskevassa kohdassa 4.6.1.2. maantieverkon raskaan liikenteen taukopaikkojen kehittämisessä huomioidaan lisäksi myös poliisin tarpeet liittyen erityisesti raskaan liikenteen kuormitus-, ajo- ja lepoaikavalvontaan, sekä muuhun sellaiseen valvontaan, johon EU on jo asettanut tai on asettamassa valvontamäärällisiä velvoitteita (esimerkiksi tekniset tienvarsitarkastukset, vaarallisten aineiden maantiekuljetusten tarkastukset ja massa- ja mittadirektiiviin kaavailut punnitusmääriä koskeva velvoitteet liikennesuoritetta kohden).

Suunnitelmaluonnokseen kirjatun tietopohjaa koskevan yhteistyön laajentamisen tavoitteen osalta voisi olla hyödyllistä ottaa kehittämistarpeiden määrittelyjen yhteydessä Väyläviraston ja Traficomien lisäksi mukaan myös poliisi, jolla olisi valvontatoimeen liittyvä näkemystä muun muassa siitä minne tauko/valvontapaikat olisi toiminnallisesta näkökulmasta parasta sijoittaa.

Luonnoksen mukaan valtion omistamia palvelualueita kehitetään huomioiden EU-lainsäädännön vaatimukset sekä raskaan liikenteen ja sotilaalliseen liikkuvuuden tarpeet. Suunnittelussa tulisi jo tämän arvioinnin yhteydessä ottaa huomioon poliisin tehtävät valvonnassa jo normaaliolojenkin aikana, niin turvaajana, valvojana kuin liikenteen ohjaajana. Sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyvää valvontaa kohdistetaan muun muassa siihen, että maahantuloon liittyvä sotilasajoneuvo on teknisesti tunnustettu tai hyväksytty, esimerkiksi erikoiskuljetuksiin liittyvän kytkentäkatsastuksen osalta (Puolustusvoimien pääesikunta), tai jos kyseessä on sotilasajoneuvon liikenteen valvontaan liittyvä poliisin liikenneturvallisuustehtävä, tai muu poliisin liikenneturvallisuustehtäviin liittyvä sotilasajoneuvoliikenteen valvonta. Valvontaan kuuluu olennaisena osana vaarallisten aineiden kuljetukset. Valvontapaikat tarvitsevat merkittävästi tilaa niin valvontatehtävän liikenne- kuin työturvalliseenkin suorittamiseen usein monen eri viranomaisen kesken. Liikenteenohjauksen yhteydessä saattaa tulla eteen tilanteita, joissa sotilasajoneuvot on saatava hetkeksi sivuun muun liikenteen ruuhkautumisen johdosta tai muuta liikennettä joudutaan ohjaamaan sivuun, jotta sotilasajoneuvot eivät joudu ruuhkaan. Saattueet/marssit saattavat sisältää kymmeniä eri kokoisia, raskaitakin ajoneuvoja. Palvelualueen sijainnissa tulee sen turvallinen sijoituspaikka huomioida myös kuljetettavan vaarallisen materiaalin näkökulmasta. Palvelualueita tarvitaan myös normaalioloissa, niiden häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa, niin varautumisen kuin huoltovarmuudenkin näkökulmasta, jotka kaikki on huolellisella suunnittelulla sovittavissa yhteen.

Toisena asiana Poliisihallitus toteaa ympäristöarvioinnin kohdasta 6.5. liikennejärjestelmän turvallisuus, että suunnitelmaan tulisi kirjata lähtökohdaksi nopeusrajoitusten alentaminen niillä tieosuuksilla, joissa ajosuuntia ei ole erotettu fyysisesti toisistaan esimerkiksi kaiteella, jolloin vuodelle 2030 asetettu tavoite liikennekuolemien puolittamisesta voisi olla huomattavasti lähempänä toteutumista. Silloin ympäristöarvioinnissakin päättäisiin tulokseen, että ajonopeudet eivät nousisi eivätkä väyläverkon parannukset siten vaikuttaisi negatiivisesti liikenneturvallisuuuteen.

Luonnoksen tekstistä saattaa tulla kuva, että henkilöonnettomuuksien kasvu mahdollisesti hyväksytään väylien parannuksen seurauksena ("Suunnitelman merkittävin toimenpide on perusväylänpitoon kohdistuva lisärahoitus. Lisärahoituksella tehtävien parannusten arvioidaan nostavan hieman tieliikenteen suoritetta ja ajonopeuksia, minkä vuoksi tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien määrä voi hieman kasvaa suhteessa vertailuvaihtoehtoon."). Siksikin vuodelle 2030 asetettu tavoite liikennekuolemien puolittamisesta tulisi olla kirjattuna selkeästi suunnitelman tavoitteeksi. Liikennekuolemien vähentämisen lisäksi tavoitteena tulisi olla henkilövahinko-onnettomuuksien vähentäminen, jossa infralla ja liikennesuunnittelulla on selkeä merkitys.

Sanna Heikinheimo, poliisijohtaja

Kari Onninen, poliisitarkastaja

05.03.2025

Asiakirja: ID-25154675

Asia: POL-2025-7880

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 05.03.2025 klo 10:49. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo.lvm@gov.fi

Tiedoksi

Poliisihallitus, liikenneturvallisuuden vastuualue

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi